

MALTA

**QORTI TAL-APPELL
(Kompetenza Inferjuri)**

**ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF**

Seduta tas-16 ta' Diċembru, 2020

Appell Inferjuri Numru 165/2018 LM

**Il-Perit Alberto Miceli Farrugia (K.I. 260863M); Il-Perit Konrad Buhagiar (K.I. 192559M); Il-Perit David Felice (K.I. 379363M); Il-Perit David Drago (K.I. 119766M), ilkoll f'isimhom proprju u f'isem is-soċjetà ċivili
Architecture Project
(“l-appellanti”)**

vs.

**Id-Direttur fid-Dipartiment tas-Servizzi Korporattivi fl-Uffiċċju tal-Prim Ministru, u d-Direttur Ġenerali fit-Taqsima tax-Xoghlijiet fil-Ministeru għat-Trasport, Infrastruttura u Proġetti Kapitali¹
(“l-appellati”)**

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mir-rikorrenti, jiġifieri **I-Perit Alberto Miceli Farrugia (K.I. 260863M), il-Perit Konrad Buhagiar (K.I. 192559M), il-Perit David**

---

¹ Korrezzjoni awtorizzata b'digriet tal-25.09.2020.

Felice (K.I. 379363M), il-Perit David Drago (K.I. 119766M), ilkoll f'isimhom proprju u f'isem is-soċjetà ċivili 'Architecture Project' (minn issa 'l quddiem "l-appellanti"), mid-deċiżjoni mogħtija mit-Tribunal tal-Arbitraġġ fi ħdan iċ-Ċentru dwar l-Arbitraġġ ta' Malta (minn issa 'l quddiem "it-Tribunal"), fl-14 ta' Settembru, 2018 (minn issa 'l quddiem "id-deċiżjoni appellata"), li permezz tagħha t-Tribunal iddeċieda illi,

- "1. Respondents be in solidum condemned to pay the liquidated amount of Malta Lira seventy six thousand eight hundred and sixty-five point five seven (LM76,865.57) equivalent to euro one hundred and seventy nine thousand and forty two point nine seven (€179,042.97) excluding VAT at today's rate. This means that VAT at today's rate is to be added to the amount awarded;*
- 2. Interest to run from date of this award;*
- 3. Each party to pay his own legal costs;*
- 4. Costs of the Arbitration and of the Arbiters as per taxed bill of costs issued by the Malta Arbitration Centre, a copy of which is herewith attached and marked as Document X, be determined as to one half by Claimant AP and one half in solidum by Respondents."*

Fatti

2. Dan l-appell, kif ukoll l-appell incidental, qegħdin jiġu intavolati mid-deċiżjoni mogħtija mit-Tribunal, fi proċeduri arbitrali istitwiti mir-rikorrenti permezz ta' *statement of claim* fejn ressqu talba għal drittijiet professjonali dovuti lilhom mill-intimati, jew min minnhom, inkonsiderazzjoni għal servizzi reżi mir-rikorrenti favur l-intimati, jew min minnhom, u/jew fuq inkarigu tal-intimati jew min minnhom, u inkonsiderazzjoni ta' servizzi oħra li ġew terminati, skont ir-rati miftiehma bejn il-partijiet permezz ta' kuntratt tas-6 ta' Settembru,

1996. Ir-rikorreni talbu wkoll li jiġu determinati r-rati tad-drittijiet professjonali dovuti lilhom mill-intimati, jew min minnhom, inkonsiderazzjoni għal servizzi reżi mill-istess rikorreni favur l-intimati, jew min minnhom, u/jew fuq inkarigu tal-intimati jew min minnhom, u inkonsiderazzjoni għal servizzi oħra li ġew terminati. Ir-rikorreni talbu lit-Tribunal jikkundanna lill-intimati jħallsu l-ammont imsemmi fin-*notice of arbitration* li bih inbeda l-arbitraġġ odjern u li jirriżulta mill-fatturi li kienu fil-pussess tal-intimati mid-data tal-istess fatturi, flimkien mal-imgħax kummerċjali mid-dati tal-fatturi relattivi sad-data tal-ħlas effettiv tas-somma kollha, kif ukoll l-ispejjeż legali inklużi dawk tal-ittra ufficjali tal-5 ta' Frar, 2004, u tal-ittra legali tas-6 ta' Mejju, 2004, kontra l-intimati.

3. L-intimati fir-risposta tagħhom eċċepew li t-talbiet tar-rikorreni huma infondati fil-fatt u fid-dritt, għaliex huma bbażati fuq interpretazzjoni ħażina tal-ftehim bejn il-partijiet. Permezz tar-risposta tagħhom għall-Avviż għall-Ftehim ipprezentat mir-rikorreni, l-intimati pprezentaw ukoll kontrotalba fejn talbu rifiżjoni ta' LM2,960.17 li skont huma kienu tħallsu żejda lir-rikorreni.

Mertu

4. Il-proċeduri arbitrali ġew ipprezentati mir-rikorreni, bi pretensjoni speċifika għall-ħlas ta' drittijiet professjonali dovuti lilhom mill-intimati għal servizzi reżi għall-benefiċċju tal-intimati jew fuq inkarigu tagħhom, skont ir-rati miftiehma bejn il-partijiet permezz ta' kuntratt tas-6 ta' Settembru, 1996, b'talba għad-determinazzjoni ta' dawn ir-rati ta' drittijiet professjonali dovuti lir-rikorreni, b'talba għall-kundanna tal-ħlas tal-istess, flimkien mal-imgħax

kummerċjali mid-dati tal-fatturi relattivi sad-data tal-ħlas effettiv tas-somma kollha, bl-ispejjeż legali, inklużi dawk tal-ittra uffiċjali tal-5 ta' Frar, 2004, u tal-ittra legali tas-6 ta' Mejju, 2004, kontra l-intimati. Ir-rikorrenti speċifikaw li s-somma involuta f'dawn il-proċeduri hija ta' LM119,846.17, jew somma oħra verjuri li dan it-Tribunal jogħgħbu jakkorda lir-rikorrenti, flimkien mal-imgħax kummerċjali mid-dati tal-fatturi relattivi sad-data tal-ħlas effettiv tas-somma kollha.

5. L-intimati eċċepew li t-talba tar-rikorrenti għall-ħlas ta' drittijiet professjonali allegatament dovuti lilhom hija infondata fil-fatt u fid-dritt, u qiegħda titqajjem biss minħabba li r-rikorrenti qegħdin jagħtu interpretazzjoni żbaljata tal-kuntratt maqbul bejn il-partijiet datat 6 ta' Settembru, 1996. L-intimati spjegaw li tul is-snin saru diversi laqgħat bejn il-partijiet bil-għan li jintlaħaq ftehim dwar din il-vertenza, iżda wara li ntlahaq ftehim dwar uħud mill-kwistjonijiet li tqajmu mir-rikorrenti, ir-rikorrenti reggħu lura minn dak il-ftehim u talbu ħlas ġdid bl-imgħax. L-intimati qalu li r-rikorrenti qegħdin jippretendu ħlas għal xogħol ta' *refurbishment* li sar fil-Berġa ta' Kastilja, inkluż xogħol li ma sarx mir-rikorrenti. Żiedu jgħidu li minkejja li parti mix-xogħol ma sarx kif elenkat fil-parti tal-ftehim intitolata "Dettalji tal-Proġett", ir-rikorrenti tqabbd u jagħmlu xogħol ieħor fil-Berġa ta' Kastilja b'valur komparabbli, u huma kienu tħallsu għal dan ix-xogħol. L-intimati spjegaw li wara li huma rċevew il-pretensjonijiet tar-rikorrenti, huma kienu offrew ħlas fl-ammont ta' LM10,010.02 għas-saldu tal-pretensjonijiet kollha tar-rikorrenti, liema ħlas ma ġiex aċċettat mir-rikorrenti. Konsegwenza ta' dan l-intimati jsostnu li l-

pretensjonijiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt, u jitolbu li t-talbiet tar-rikorrenti, inkluż l-imgħaxijiet, jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra tagħhom, stante li r-rikorrenti tħallsu skont it-termini tal-ftehim maqbul bejn il-partijiet u abbażi tal-kuntratt iffirmit bejniethom.

6. L-intimati ressqu kontrotalba għar-rifużjoni tal-ammont ta' LM2,960.17 li tħallsu żejda lir-rikorrenti, skont il-kalkoli tal-intimati. L-intimati spjegaw li r-rikorrenti kienu tħallsu d-drittijiet professjonali dovuti lilhom, inkonsiderazzjoni tas-servizzi mogħtija mir-rikorrenti abbażi tal-kuntratt tas-6 ta' Settembru, 1996. Spjegaw li għal xi żmien, il-ħlas lir-rikorrenti kien isir permezz ta' pagamenti mensili, u meta saru l-kontijiet ġie stabbilit li l-intimati tħallsu żejded lir-rikorrenti l-ammont ta' LM2,960.17, u għalhekk talbu r-rifużjoni lura ta' dan l-ammont.

7. Ir-rikorrenti laqgħu għall-kontrotalba tal-intimati billi wiegħbu li l-kontrotalba tal-intimati hija infondata fil-fatt u fid-dritt, u għalhekk għandha tiġi miċħuda stante li l-ebda ammont mhuwa dovut mir-rikorrenti lill-intimati.

8. It-Tribunal sema' x-xhieda tal-**Perit Stephen Bonello**, li qal fl-1996, huwa kien ġie inkarigat bħala *project manager* tal-proġett li kien qiegħed isir fil-Berġa ta' Kastilja. Spjega li dak iż-żmien kien għadu ma sarx il-ftehim bejn il-Gvern u Architecture Project, u l-kuntratt bejn il-Gvern u Architecture Project kien ġie ffirmit f'Settembru tal-1996. Żied jgħid li qabel ġie ffirmit dan il-ftehim, kienu saru żewġ pagamenti mill-Gvern. Spjega li fi Frar 1997, Architecture Project kienu kitbu ittra fejn spjegaw xi kwistjonijiet li nqalgħu wara li ġie ffirmit dan il-

ftehim, partikolarment ir-rata bazika għall-ħlas li kellha tiġi applikata. Spjega li d-dipartiment kien qiegħed jissuggerixxi rata ta' 9.5% fuq il-kejl tax-xogħol għax meta gie ffirmat il-ftehim, kien hemm sitt *tenders* li kienu diġà ngħataw u x-xogħol kien beda, bil-kejl isir minn *quantity surveyors* imqabnda mill-Gvern. Ix-xhud qal li d-Divizjoni tax-Xogħlijiet kienet uriet ix-xewqa li peress li x-xogħol kien diġà beda, il-kejl kellu jibqa' jsir mill-entitajiet tal-Gvern, u li b'hekk ir-rata ta' ħlas lil Architecture Project kellha tonqos bi 2%, skont it-termini tal-ftehim. Kompla jgħid li kien hemm nuqqas ta' qbil dwar il-perċentwal li bih kellha tonqos ir-rata li biha kien ser isir il-ħlas lil Architecture Project, li kienu qegħdin jinsistu li r-rata kellha tonqos b'1% u mhux b'aktar. Ix-xhud qal li l-klawsola 2.4 tal-kuntratt maqbul bejn il-partijiet kienet tistipula li l-ħlas li l-Perit jirċievi mingħand il-Gvern kellu jkun l-uniku ħlas rigward dan il-kuntratt, u l-Perit ma setax jirċievi flus mingħand terzi rigward l-istess kuntratt. Qal li t-2% tal-ħlas tal-kejl li kienu qegħdin jirċievu l-Periti f'dan il-każ kienu qegħdin jinħarġu kollha mill-Gvern, u kien għalhekk li t-Taqsima tax-Xogħlijiet bdiet tinsisti li l-ħlas lil Architecture Project fir-rigward ta' dawn is-sitt *tenders* biss kellha tonqos bi 2%. Ix-xhud qal li l-aktar punt kontenzjuż bejn il-partijiet kien dwar il-fatt li r-rata ta' ħlas lill-Periti kellha tonqos f'każ li jitqabbd konsulent ieħor biex jaħdem fuq dan il-proġett, u l-kuntratt jispeċifika li f'dan il-każ ir-rata ta' ħlas lir-rikorrenti għandha tonqos b'perċentwal li għandu jiġi miftiehem bejn il-partijiet. Spjega li din il-klawsola tapplika fejn il-Perit li jkun inkarigat mill-proġett jiġi bżonn konsulent minħabba li jkun hemm il-ħtieġa ta' għajnuna speċjalizzata li mhix fil-linja tal-Perit, bħal pereżempju xogħol ta' restawr, u qal li f'dan il-każ il-konsulent jiġi mħallas mill-Gvern, filwaqt li r-rata tal-Perit, f'dan il-każ

Architecture Project, tonqos bir-rata miftiehma. Qal li Architecture Project bdew jinsistu li anki fil-każ ta' konsulenti oħra li tqabdu jagħmlu xogħol li ma kellhomx x'jaqsmu miegħu r-rikorrenti, kellha tiġi applikata din il-klawsola. Ix-xhud qal li l-Gvern qabel ma' dan, għaliex ir-rikorrenti kellhom jgħaddu diversi sigħat ta' konsultazzjoni ma' dawn il-konsulenti, u qal li kien għalhekk li saret proposta li r-rati jonqsu għal terz. Ix-xhud ġab eżempju b'dak li ġara fil-proġett tal-Kavallier ta' San Ġakbu, fejn il-Perit konsulent kien talab li jithallas skont in-numru ta' sigħat. Ix-xhud qal li f'Marzu tal-1998 kienet saret laqgħa oħra mar-rikorrenti sabiex jiġu diskussi l-kwistjonijiet li nqalgħu dwar il-ħlas tagħhom, u ftit wara r-rikorrenti għarrfu lill-Gvern li l-pretensjoni tagħhom kienet għall-ħlas tal-kuntratti kollha li kellhom jaħdmu fuqhom huma, ħlief għal dawk is-sitt proġetti li kienu mibdija meta ġie ffirmat il-ftehim, fejn il-qbil tal-partijiet kien li d-drittijiet professjonali tar-rikorrenti kellhom jonqsu bi 2%. Żied jgħid li l-partijiet qablu bejniethom li fejn jitqabbad inġinier elettriku jew mekkaniku, id-drittijiet professjonali tar-rikorrenti kellhom jonqsu għal terz ta' dawk normali, u fl-1998 kien intlaħaq ftehim li peremezz tiegħu r-rikorrenti kellhom jingħataw ħlas ta' LM1,000 kull xahar, u sussegwentement isir aġġustament dwar id-differenza. Ix-xhud qal li r-rikorrenti intalbu wkoll jagħmlu xogħol li ma kienx imnizzel fil-kuntratt. Kompla jgħid li f'April tal-2000, ir-rikorrenti talbu li l-pagament li kienu qegħdin jithallsu ta' kull xahar jizdied minn LM1,000 għal LM1,600 minħabba żieda fil-volum tax-xogħol. Spjega li f'Marzu tal-2001, ir-rikorrenti infurmaw lill-Gvern li kienu lestew ix-xogħol fuq il-*master plan* u għal dan ix-xogħol talbu ħlas ta' LM4,000. Żied jgħid li f'April tal-istess sena, it-Taqsima tax-Xogħlijiet infurmat lir-rikorrenti li l-valur globali tax-xogħlijiet kien

qabeż il-miljun Lira Maltin (LM1,000,000) u għalhekk ir-rata bażi ta' 9.5% kellha tonqos għal 8.5% skont it-tabella li hemm fil-kuntratt maqbul bejn il-partijiet. Qal li r-risposta tar-rikorrenti għal dan kienet li l-kuntratt kien qiegħed jiġi interpretat f'hażin b'detriment għall-kumpannija tagħhom. Ix-xhud qal li bejn il-partijiet inżammet laqgħa fl-istess xahar fejn ir-rikorrenti ssuġġerew revizjoni tal-kuntratt flimkien ma' għadd ta' emendi, fosthom li jkun hemm rata bażi differenti mill-kuntratt originali, li kellha tiġi applikata għal kull fażi tal-proġett. Kompla jgħid li f'Lulju tal-istess sena saret laqgħa oħra fejn gie deċiż li l-ħlas għall-*master plan* kellu jkun ta' LM3,000 u mhux ta' LM4,000, u f'Awwissu r-rikorrenti ħarġu fattura li permezz tagħha talbu l-ħlas tal-bilanċ dovut lilhom fuq il-*master plan*, jiġifieri l-ammont ta' LM3,000, liema ammont tħallas mill-OPM. Ix-xhud qal ukoll li f'Ottubru tal-2001 id-Divizjoni tax-Xogħlijiet kienet baġtet *addendum* għall-kuntratt lir-rikorrenti, fejn il-Gvern issuġġerixxa li l-ħlas għal dawk il-proġetti li kienu fil-kuntratt u li kienu twettqu jew li kienu qegħdin jitwettqu, kellhom jithallsu bir-rata bażi ta' 9.5%, filwaqt li xogħlijiet ġodda kellhom jithallsu bir-rata ta' 8.5% tal-valur tax-xogħol. Qal li r-reazzjoni tar-rikorrenti għal dan kienet li huma kienu qegħdin jaqblu ma' dan, u li ma kinux qegħdin jaqblu biss li l-Gvern jingħata sitt kopji tal-pjanti b'xejn, u offrew li minflok jagħtu żewġ kopji tal-pjanti u kopja ta' pjanta diġitali. Qal li fl-2003, ir-rikorrenti għamlu talba għall-ħlasijiet li kienu qegħdin jikkonsidraw li kienu dovuti lilhom, u elenkaw tnaħ-il oġġett li kienu qegħdin jippretendu ħlas tagħhom. Spjega li fost dawn kien hemm il-ħlas għall-*master plan*, fejn ir-rikorrenti marru lura għat-talba originali tagħhom ta' LM4,000, filwaqt li l-Gvern baqa' jsostni li l-ftehim milħuq bejn il-partijiet kien li l-ħlas kellu jkun ta'

LM3,000. Qal li r-rikorreni ppretendew ukoll ħlas għal spejjeż li saru qabel gie ffirmit il-kuntratt, fosthom ħlas għad-drittijiet professjonali tagħhom li kienu jkopru spejjeż għal stampar u ritratti, fejn il-Gvern għal darb'ohra deherlu li ma kellux jilqa' din it-talba tar-rikorreni għall-ħlas. Qal li kien hemm tliet *items* imnizzla, jgħifieri ħlas wara l-abbandun tar-restawr tal-faccata, ħlas wara l-abbandun tal-proġett tal-*Oil Exploration Division*, li kellha tiġi ospitata fil-livell tal-bejt tal-Berga ta' Kastilja, u ħlas wara l-abbandun tar-restawr tal-bitħa, li kienu jiffurmaw parti mill-kuntratt miftiehem bejn il-partijiet, però x-xogħol fuqhom baqa' ma beda qatt min-naħa tar-rikorreni, u għalhekk il-Gvern deherlu li ma kienx il-każ li kellu jkun hemm ħlas ta' *termination fee*, peress li x-xogħol da parti tar-rikorreni baqa' qatt ma beda. Qal li r-rikorreni ppretendew ħlas ukoll għall-abbandun tat-tikħil tal-bitħa principali, li x-xhud qal li ma kienx fil-kuntratt originali, u r-rikorreni kienu tħallsu tiegħu sal-istadju li kien wasal fih it-*tender* mogħti, u għalhekk qal li r-rikorreni ma kellhom jippretendu l-ebda ħlas ieħor għal dan ix-xogħol. Qal li fir-rigward tal-ħlas pretiż għal servizzi addizzjonali, it-talba kienet għal tliet proġetti żgħar li r-rikorreni ntalbu jagħmlu, fejn ir-rikorreni ħargu fattura, u sussegwentement ħargu fattura riveduta u l-ħlas sar skont il-fattura riveduta. Ix-xhud qal li r-rikorreni dehrilhom li kellhom jitolbu ħlas skont it-talba originali tagħhom. Ix-xhud spjega li fir-rigward ta' ħlasijiet għal xogħol mekkaniku u elettriku, ir-rikorreni marru lura għat-talba originali tagħhom li l-ħlas ikun ta' żewġ terzi, imma l-Gvern baqa' jinsisti li f'dan ir-rigward kien hemm ftehim li r-rata kellha tkun ta' terz u għalhekk irrifjuta li jilqa' din it-talba. Ix-xhud qal ukoll li r-rikorreni ppretendew li jieħdu ħlas b'rata bażi għal kull proġett li ħadmu fuqu, u spjega li skont it-

tabella fil-kuntratt, aktar ma l-valur ikun żgħir, iktar ir-rata bażi ta' ħlas tkun għolja, mentri l-pagamenti kienu dejjem ikkalkulati b'mod globali. Qal li kien għalhekk li r-rata ta' ħlas giet iffissata bil-perċentwal ta' 9.5%. Spjega li l-Gvern ma kienx tal-fehma li l-kuntratt kellu jiġi interpretat b'dan il-mod, jiġifieri li kellha tiġi kkalkulata rata bażi għal kull proġett. Ix-xhud qal li l-aħħar *item* kien rigward il-ħlas għall-mudell ta' *show case* tal-*vaults* fejn kellhom jiġu esebiti l-vażuni tal-Maiolica li kien sar fl-1996, liema mudell kien sofra xi ħsara u għalhekk kien hemm il-ħtieġa li jissewwa. Qal li r-rikorrenti ppretendew ħlas għal dan il-mudell mingħajr ma pprezentaw irċevuti. Ix-xhud qal li minn dawn it-talbiet kollha, id-Divizjoni tax-Xogħol kienet tal-fehma li kellha tilqa' t-talba għall-ħlas dovut għat-terminazzjoni tal-proġett tal-Maiolica. Qal li minħabba li l-valur tax-xogħol b'kollox qabeż il-miljun Lira Maltin, skont it-termini tal-kuntratt ir-rata bażi kellha tinżel għal 8.5%, imma d-Divizjoni tax-Xogħlijiet kienet ipproponiet li l-proġetti li kienu jiffurmaw parti mill-kuntratt ikollhom rata bażi għalihom skont il-valur globali tagħhom, jiġifieri 9.5%. Kompla jgħid li skont dak propost fl-*addendum*, fir-rigward tax-xogħlijiet li kienu jiffurmaw parti mill-kuntratt, kellu jintuża l-valur globali tagħhom biex tiġi stabbilita r-rata ta' drittijiet professjonali, li f'dan il-każ kienet ta' 9.5%, jiġifieri baqgħet li kienet, filwaqt li fir-rigward tal-proġetti li ma kinux jiffurmaw parti mill-kuntratt, kellha tiġi kkalkulata rata bażi individwalment skont il-valur ta' kull proġett, li dejjem kellha tirriżulta f'rata oġġla minn 9.5%. Ix-xhud spjega li d-differenza bejn dak pretiż mir-rikorrenti u l-pożizzjoni li ħa l-Gvern, kienet li filwaqt li r-rikorrenti insistew li r-rata bażi tagħhom tkun maħduma individwalment, il-Gvern baqa' jinsisti li l-ħlas isir skont it-termini tal-kuntratt. Qal li f'Mejju tal-2004, ir-

rikorrenti kienu infurmaw lill-Gvern li ma kinux qegħdin jaċċettaw il-ħlas li sar għal dawn il-proġetti bħala ħlas finali, u għalhekk irritornaw iċ-ċekkijiet lura, u sussegwentement kienu nbdew il-proċeduri odjerni. F'seduta sussegwenti, l-istess xhud spjega li peress li kien qiegħed isir ħlas fiss fix-xahar lir-rikorrenti, gie stabbilit li kien hemm *overpayment* favur ir-rikorrenti fl-ammont ta' LM2,960.17. Ix-xhud qal li minkejja li bejn il-partijiet saru diversi laqgħat bil-ħsieb li din il-pendenza tiġi riżolta, ir-rikorrenti bdew iħossu li d-diskussjonijiet ma kinux sejr in f'direzzjoni li tirrifletti x-xogħol li sar minnhom, tant hu hekk li kien hemm żmien meta dawn ippretendew li ssir revizjoni kompluta tal-kuntratt, li x-xhud qal li kienet xi ħaġa li ma setgħetx issir minħabba li r-regolamenti finanzjarji tal-Gvern ma jippermettux dan.

9. **Il-Perit Mario Bonello** xehed li hu daħal fil-proġett wara li kien hemm għadd ta' periti oħra mid-divizjoni li kienu qegħdin jaħdmu fuq dan il-proġett bħala *project managers*, fejn Architecture Projects kienu l-Periti konsulenti. Qal li perjodikament huwa kien joħroġ ċertifikat, wara li jara fejn waslu x-xogħlijiet, u kien jaħdem il-perċentwali dovuti lir-rikorrenti skont il-kuntratt. Qal li l-ftehim bejn il-partijiet kien li dawn kienu jithallsu ammont ta' flus fix-xahar *on account* u kultant żmien kien isir il-ħlas tad-differenza. Dan ix-xhud qal li meta r-rikorrenti talbu tibdil fil-kuntratt, huma ġew infurmati li dan ma setax isir għaliex il-kuntratt kien approvat mill-Ministeru tal-Finanzi, għalkemm qal li l-Gvern baqa' dispost li jiddiskuti mar-rikorrenti kull darba li nqalgħu kwistjonijiet dwar l-interpretazzjoni tal-kuntratt. Qal li fi stadju minnhom kien gie stabbilit li l-valur tax-xogħol li twettaq kien qabeż ċertu limitu, u kien hemm il-ħtieġa li jinbidlu r-rati għaliex altrimenti l-partijiet ma kinux ser jibqgħu fit-termini tal-ftehim. Qal

li min-naħa tal-Gvern ġiet proposta *cut-off point* sabiex ix-xogħlijiet kollha li laħqu saru jithallsu b'rata partikolari, filwaqt li tibda tapplika rata differenti għax-xogħlijiet li kien għad iridu jsiru, bil-ħsieb li kemm jista' jkun ir-rikorrenti ma jiġux penalizzati. Dan ix-xhud spjega li r-rikorrenti ressqu pretensjoni għal xi spejjeż li laħqu inkorrew qabel ġie ffirmat il-kuntratt, u min-naħa tal-Gvern kien hemm qbil li l-ħlas tagħhom kellu jsir ladarba jiġu pprezentati d-debiti irċevuti. Ix-xhud qal li r-rikorrenti għamlu xogħol fuq il-Maiolica Museum, imma dawn naqsu milli jiffinalizzaw il-proġett kif miftiehem, u kien għalhekk li l-Gvern kien ħass il-ħtieġa li japplika *t-termination fees* kif kien jistipula l-kuntratt. Żied jgħid li meta l-Gvern talab lir-rikorrenti jhejju rapport fejn jindikaw x'xogħol kien għad irid isir fuq dan il-proġett, dawn ippretendew ħlas għal dan ir-rapport. Ix-xhud qal li r-rikorrenti ppretendew ħlas għar-restawr tal-faċċati, liema ħlas ma kienx dovut għaliex li r-restawr tal-faċċati ma sarx minħabba problemi ta' finanzi min-naħa tal-Gvern. Ix-xhud spjega li x-xogħol ta' restawr fuq l-*Oil Exploration Division* sar minnu u mill-ħaddiema tad-Dipartiment li kien inkarigat minnhom hu dak iż-żmien, u dan il-proġett kien sewa madwar LM24,000. Qal li għalhekk ir-rikorrenti ma setgħux jippretendu ħlas għal xogħlijiet relatati ma' dan il-proġett għaliex huma ma kellhomx x'jaqsmu miegħu. Żied jgħid li pretensjoni oħra tar-rikorrenti kienet fir-rigward tax-xogħol ta' restawr li sar tal-bitħa, u x-xhud qal li anki f'dan il-każ ma kien sar xogħol ta' xejn, u għalhekk il-Gvern m'acċettax it-talba tar-rikorrenti għal ħlas għat-terminazzjoni tal-proġett. Ix-xhud qal li r-rikorrenti qegħdin jippretendu wkoll ħlas ta' *termination fees* għal xogħol li huma m'għamlux fir-rigward tal-kisi tal-kuritur tal-Berġa, u dan għaliex it-*tender* għal dan ix-xogħol ma ġiex agġudikat favur tagħhom minħabba nuqqas

ta' qbil dwar kif kellu jsir ix-xogħol. Ix-xhud spjega li minkejja li r-rikorrenti bdew jinsistu li għandu jkun hemm tibdil dwar ir-rati li huma kellhom jithallsu bihom, il-kuntratt maqbul bejn il-partijiet ma setax jiġi emendat kif sugġerit, għaliex dan kien ġie ffirmat bl-intervent tal-Ministeru tal-Finanzi u kienu meħtieġa diversi approvazzjonijiet qabel ma jkunu jistgħu jsiru dawn l-emendi. Ix-xhud irrefera wkoll għall-pretensjoni tar-rikorrenti fir-rigward tal-installazzjoni ta' *CCTV cameras* li twaħħlu fil-Berga, u qal li dawn ippretendew perċentwal fuq il-*cameras* kollha li twaħħlu, minkejja li l-Gvern kien ser iħallas lill-*electrical engineer* tagħhom. Qal li l-pretensjoni tar-rikorrenti hija għal perċentwal fuq LM85,000, meta fil-verità dawn il-*cameras* swew LM30,000. Qal ukoll li huwa ma jstax jifhem għalfejn ir-rikorrenti qegħdin jitolbu ħlas fuq xogħol li mhux direttament marbut max-xogħol li kellhom jagħmlu huma. Ix-xhud spjega li peress li l-*input* tar-rikorrenti kien wieħed ħolistiku, u dawn kellhom jidhlu f'diskussjonijiet ma' *electrical engineers* u ma' *mechanical engineers*, mal-persuni li installaw il-liftijiet u ma' għadd ta' persuni oħra li ħadmu fil-Berga, kien hemm ftehim li dawn jithallsu terz tar-rata bażika (9.5%) fuq ix-xogħlijiet kollha li huma taw il-konsulenza tagħhom dwarhom. Ix-xhud spjega illi,

"Il-*claim* tagħhom f'dan l-Arbtiragġ hija li jieħdu *the full fees* fuq il-*mechanical* u l-*electrical*. Jiġifieri japplikaw in-9.5% *rate* fuq per eżempju l-*equipment* tal-lift illi huma naturalment ovvjament qatt ma daħlu assolutament fiha. U ta' min wieħed isemmi wkoll illi fejn kien hemm elementi elettronici fl-*equipment* għal dak li kienu jithallsu *the full fees*, jiġifieri jekk il-faċċati tal-lift kellhom jiddisinjawhom huma, allura naturalment kienu jieħdu *the full fees* fuqhom, imma fuq il-*lift equipment* per eżempju l-pompa li fih il-lift xorta konna nħallsu 1/3rd of the 9.5% għax ħassejna li xorta sa ċertu punt kellhom xi tip ta' input għax forsi sakemm għażilna l-*location* ta' fejn ħa nqiegħdu l-pompa u dawn l-affarijiet ħassejna li dan kien miftiehem dan kien bħala kumpens adegwat.

Semmejti ftit aktar qabel il-*basic percentage rate*. Kif għidt qabel l-ideja kienet li l-valur tax-xogħol kien jiswa madwar LM700 sa LM800 kemm kien stmat oriġinarjament. Giet applikata r-rata ta' 9.5% iżda ovvjament ix-xogħol kiber u nħass f'punt partikolari li ma konniex għadna aktar fit-terminu tal-kuntratt fis-sens ta' rata li trid tiġi applikata u ridna nsibu soluzzjoni għaliha din. Kienet saret laqgħa fejn kien miftiehem finalment illi l-aħjar illi x-xogħlijiet kollha li kienu mibdija sa dik il-ġurnata tibqa' tiġi applikata dik ir-rata ta' 9.5%. jekk jitqabbd u xogħlijiet ġodda jibdew jithallsu b'rata ta' 8.5% u sibna li din kienet soluzzjoni li setgħet tinħadem, dan flimkien nerġa' ngħid mad-Direttur Ġenerali tax-Xogħlijiet u flimkien ma' Architecture Project u kien hemm qbil dwarha. Naturalment biex ovvjament ma nnaqsux xi ammont ta' flus illi Architecture Project kienu diġà thallsu."

10. Ir-rikorrent **il-Perit David Felice** fix-xhieda tiegħu spjega li dak li wassal għall-proċeduri ta' arbitraġġ kien il-fatt li kien hemm żewġ klijenti għal dan il-proġett, u li elementi tal-kuntratt bdew jinbidlu wara li kienu bdew ix-xogħlijiet. Qal li kontenzjoni minnhom kienet dwar ir-restawr tal-faċċata u tal-bitħa tal-Berġa, bl-applikazzjoni relattiva mal-Awtorità tal-Ippjanar li kienet saret mir-rikorrenti. Qal li wara li saret din l-applikazzjoni, ir-rikorrenti ġew infurmati li dan ix-xogħol kienu ser jieħdu ħsiebu l-ħaddiema tal-Gvern stess. Kompla jgħid li l-pretensjonijiet tar-rikorrenti joriġinaw mill-ftehim li kien intlaħaq mad-Divizjoni tax-Xogħlijiet, u l-pretensjonijiet tagħhom huma fir-rigward ta' (i) spejjeż għat-terminazzjoni jew abbandun ta' partijiet mill-proġett, li kienu jiffurmaw parti mill-kuntratt oriġinali u li ma tkomplewx fuq struzzjonijiet tal-OPM jew tad-Divizjoni tax-Xogħlijiet, jew li effettivament ġew terminati; (ii) pretensjonijiet li kienu jiffurmaw parti mill-kuntratt oriġinali u li kienu ġew eżegwiti, fejn kien hemm nuqqas ta' ftehim dwar kif kellha tinħadem ir-rata ta' ħlas; (iv) pretensjoni għal spejjeż marbuta mat-terminazzjoni jew l-abbandun ta' proġetti li ma kinux jiffurmaw parti mill-kuntratt oriġinali; (v) pretensjoni fir-rigward ta'

spejjeż li saru qabel beda l-ftehim; (vi) pretensjonijiet għal servizzi addizzjonali li kienu ġew mitlubin u ma tħallsux jew li ma tħallsux kollha; (vii) pretensjoni għal tariffi relatati mal-provvista ta' servizzi fuq xogħol ta' *mechanical* jew *electrical engineering*; (viii) u pretensjoni fir-rigward tal-mod kif ġiet ikkomputata r-rata ta' ħlas abbażi tal-iskeda inkluża mal-kuntratt. Ix-xhud qal li l-pretensjonijiet tagħhom jaffettwaw kull parti tas-servizz, għaliex kien hemm kwistjonijiet dwar il-mod kif ġiet ikkomputata r-rata li biha kellu jsir il-ħlas, ir-rata ta' ħlas għall-*mechanical* u għall-*electrical engineering*, u kwistjonijiet oħra simili li jaffettwaw kull parti tal-proġett. F'xhieda separata li l-istess xhud ta' f'udjenza ulterjuri, dan spjega li l-fatt li l-Gvern kien iddeċieda li jipposponi l-proġett marbut mal-*vaults* fejn kellhom jiġu esebiti l-vażuni tal-Maiolica, ħoloq diversi problem għaliex il-Gvern ma kienx ċar dwar jekk il-proġett kienx qiegħed jiġi pospost, jew kellux jitkompla fil-futur, inkella kienx qiegħed jintemm kompletament. Qal ukoll li l-programm tax-xogħlijiet kien jinbidel kontinwament, u spjega bħala eżempju li l-uffiċċju tal-Kunsilli Lokali sar, il-*vaults* tal-Majolica ma sarux, il-pavimentar tal-bitħa mill-ġdid ma sarx, ix-xogħol fis-Segretarjat sar, ix-xogħol fl-*Oil Exploration Division* ma sarx, minkejja li dan kien parti ewlenija mill-proġett, u r-restawr tal-faċċati interni u esterni baqa' ma sarx minkejja li r-rikorrenti kienu ġew infurmati li dan kien ser issir mill-Works Division. Kompla jgħid li fl-istess ħin kien hemm għadd ta' xogħlijiet ġodda li r-rikorrenti ntabu jagħmlu. Qal li aktar ma beda jiżdied ix-xogħol u bdew jiżdiedu l-ispejjeż, aktar bdiet tonqos ir-rata li huma kienu ser jitħallsu biha, skont it-termini tal-kuntratt, u dan għaliex il-Gvern ma riedx jaqbez ċerti parametri ta' ħlasijiet allokatu għal dan il-proġett.

11. **Il-Perit Alberto Miceli Farrugia** xehed li l-Uffiċċju tal-Prim Ministru kien il-Prinċipal f'dan il-ftehim, għalkemm qal li l-kuntratt gie ffirmat bejn ir-rikorrenti u l-Works Division. Qal li l-partijiet ddiskutew diversi drabi il-possibilità li l-ftehim jiġi rivedut għaliex ċ-ċirkostanzi nbidlu maż-żmien. Ix-xhud spjega li tul it-terminu tal-ftehim kien hemm bidla fil-Gvern li wasslet għal bidla fil-prioritajiet, u spjega li l-prioritajiet tal-proġett bdew jinbidlu għal raġunijiet ta' finanzi. Kompla jgħid li l-proġett kien estiż iktar milli kien maħsub oriġinarjament, u għalhekk ir-rikorrenti ħassew il-ħtieġa li partijiet mill-ftehim jiġu riveduti.

12. Mill-atti proċesswali jirrizulta li kien sar aċċess fil-Berġa ta' Kastilja fejn diversi partijiet mill-proġett ġew spjegati fid-dettall. Waqt dan l-aċċess, ir-rikorrenti kellhom l-opportunità li jispjegaw ix-xogħol varju li sar minnhom f'partijiet differenti tal-Berġa, kif ukoll setgħu jispjegaw jekk huma kinux lestew dik il-parti tal-proġett kompletament jew inkella twaqqfux f'xi fazi tal-proġett.

Id-deċiżjoni appellata

13. Permezz tal-lodo arbitrali mogħti fl-24 ta' Awwissu, 2018, l-Arbitri laqgħu t-talbiet tar-rikorrenti parzjalment billi stabbilew li l-intimati għandhom iħallsu lir-rikorrenti l-ammont ta' LM76,865.57, ekwivalenti għal €179,042.97, oltre l-VAT skont ir-rati ta' dak iż-żmien. L-Arbitri kkonkludew wkoll li l-imgħaxijiet fuq dan l-ammont għandhom jiġu kkomputati mid-data tad-deċiżjoni arbitrali, u kull parti f'dan il-ftehim għandha tħallas l-ispejjeż tagħha f'dawn il-proċeduri,

filwaqt li l-ispejjeż tal-arbitraġġ għandhom jithallsu nofs bin-nofs bejn il-partijiet, u dan wara li għamel is-segwentu konsiderazzjonijiet:

“Affidavit of Perit Alberto Miceli Farrugia

The Tribunal examined the Affidavit of Perit Alberto Miceli Farrugia exhibited at the sitting of the 17th November 2006. He explained the background of events: in 1993, AP was requested to be involved in the restoration, refurbishment, modernising and upgrading of Castille. There were two principal involvements: these were (1) lift installations and (2) the Majolica Museum. In November 1994, a first draft of an agreement was discussed and AP made some early pre-contract disbursements. The contract was signed in September 1996.

The witness in the Affidavit described the work on the Majolica project – an application for permits, issue of tenders and studies carried out how best to afford protection to precious vases. A masterplan was prepared in 1995 – a floor level (pjan terren) was planned, with offices instead of storage of furniture, the roof redesigned and rationalise for more office space, the design of a visitors museum, emergency exits and services. After 1996, AP requested instructions to include work on the office on floor level, lift installation, because it was necessary to clear the underground level. Moreover, work in 1996 was done to pave the corridors at first floor level. In 1998, work for office facilities for the EU negotiating team was recommended, and the Majolica project revived. AP was requested to carry out studies on conference facilities, temporary stands, lecterns and electricity. Work was commissioned on the Prime Minister’s Secretariat, the service wing. Other works engaged included the glazed doors and screens, conference facilities. Referring to the Statement of Claim, he broke down the arbitration claim as follows:

- 1. The claim relating to work or services and associated expenses which were not part of the original contract, and which were abandoned or terminated – (a) Majolica Vault Museum; (b) restoration of main facades – abandonment/termination fees; (c) Oil Exploration Division – abandonment/termination fee; (d) restoration of courtyard walls – abandonment/termination fee; (e) plastering of courtyard walls – abandonment/termination fee;*
- 2. Claims relating to projects forming part of the contract which were carried out – (a) refurbishment of services wing and (b) refurbishment of private secretariat of the Prime Minister;*

3. *Claim for termination/abandonment expenses for projects which did not form part of the original contract (i) glass doors project which should not have formed part of the arbitration proceedings, on condition that AP be paid for their work, which was quantified at LM1,431.34; (ii) claim for pre-contract expenses of LM1,000;*
4. *Claim for additional services which were not paid for in full. These refer to (i) plastering of the courtyard walls; (ii) abandonment-fee for CCTV/Access Control (iii) MEPA application for courtyard maintenance;*
5. *Claims for fees related to Mechanical and Electrical Services (M&E) for which another consultant was engaged;*

The fee-basis agreed was 9.5% on the total value between LM700,000 and LM7,999,000. Perit Miceli Farrugia strongly objected to placing in the same “basket” works forming part of the original contract, so as to increase the total value of the works, and thereby decrease the percentage applicable. Witness exhibited a summary AMF outlining, in his view, the prevailing position. The Tribunal also examined the replies of Perit Miceli Farrugia and the attached documentation AMF exhibited during the sitting of the 25th July 2011. This was in reply to cross-examination held during the sittings of the 8th June 2011 and the 12th July 2011.

Affidavit of Perit Mario Bonello

The Tribunal also examined the affidavit of Perit Mario Bonello. He explained that he was not initially involved but only later, emphasizing that he tried to administer the project in a fair and objective manner. His narrative referred to discussions and negotiations on claims for payment by AP and also on the percentage tariff. He summarised the claims and the Department’s position as follows:

1. *Master-Plan; the original claim was LM4,000. Later it was reduced to LM3,000 and settled;*
2. *Pre-Contract expenses: the department has accepted to settle these, but receipts were never produced;*
3. *Majolica Museum Phase 1. AP were paid Lm32,519.66 and it was that they had been adequately remunerated;*
4. *Majolica Museum Phase 2 – there was a one-off payment and the Department cannot understand why, later, five years later, a claim for payment was advanced;*
5. *Restoration of External Facades – while this was important, it was not a priority, and consequently works were never carried out. The Principal was entitled in terms of the Agreement to expand or diminish scope of works;*

6. *The Oil Exploration Division – AP evaluated the proposal, AP carried out no work on this and cannot be compensated;*
7. *Restoration of courtyard. No work was done on this;*
8. *Plastering of internal corridor. AP issued a tender document for plastering of walls, but were not satisfied with the works, and requested testing. The Department afforded testing facilities, but work was not done.*
9. *Additional services:*
  - (i) *Report on colouring scheme. A reduced invoice from LM1,060 to Lm650 was, after negotiations, agreed to, and settled;*
  - (ii) *MEPA application for courtyard maintenance. A reduced agreed fee from LM195 to LM95 was agreed to and paid;*
  - (iii) *Claim relating to CCTV and Access Control. AP were paid LM65;*
10. *Claim for Mechanical and Electrical Services; witness stated that there was an agreement that AP were to be paid 1/3 of the basic fees. There were two agreements of the 4th April 1998 and the 20th July 2001. That was already applied.*
11. *Regarding rates of Fees (pages 9 and 10 of Affidavit), witness stated that it followed that once the value of works exceeded LM800,000 the applicable rate was not 9.5% but 8.5%. At page 9, he also mentioned circumstances where AP could have been asked to refund part of the amount they received. Had the amendments been concluded, where the amount exceeded LM800,000 at the applicable rate, AP would have to refund. He had written to AP to attempt to address the matter, but a reply was never received. Moreover, WD/OPM had offered to revise their fees as follows:*
  - *Works included in the contract till date of revision agreement at the rate of 9.5%;*
  - *Other works not included in the contract, as per schedule. If a project, not included in the contract, were valued at LM800,000, the rate would be 12%;*

Although the proposal was never formally accepted, he maintained that parties had already agreed that the 9.5% rate would be applicable to all works which had commenced prior to 2001, and 8.5% to works consisting of new projects.

12. *Regarding the Model Showcase and other expenses, WD/OPM maintained that they would have paid if a receipt were provided. This was never forthcoming.*

At the beginning of 2007, there remained a number of unfinished projects which were (i) main toilets (ii) Prime Minister's Private Secretariat and (iii) Glass Doors. In the case of the first two, it was decided and agreed that it would be best for the works to be concluded with the assistance of AP. Regarding the glass doors, agreement had been reached that these would be paid at 8.5%, and would be removed from the Arbitration Claim. At pages 11 and 12 of the Affidavit, witness gave details and a breakdown of claims and payments.

The documents exhibited with the Affidavit refer to Podium, Lectern and motorized-glazed metal door, the notification for payment dated 9th April 2000, WD1 and WD2; WD3 was a schedule of payments dated 19th October 2000 from the Works Division. Dock WD9 is a table of values of construction and other costs, percentage fees and payments effected. Other documents WD 12 to WD 16 relate to exchanges of proposals including a draft addendum, which was never signed. The original cost projection is noted at WD 25, being a letter dated 17th July 1993 by the then Director of Works to the Permanent Secretary.

At the beginning of 2007, there remained a number of unfinished projects which were (i) main toilets (ii) Prime Minister's Private Secretariat and (iii) Glass Doors. It was agreed that it was best that the first two be concluded by AP. Regarding the glass doors, agreement had been reached that this would be paid at 8.5% and would be removed from the Arbitration claim. At pages 11 and 12, witness gave details and a breakdown of the claims and payments. The documents exhibited referred to the podium, lectern and motorized glass-door, and the notification for payment dated 9th April WD1, WD2 and W3 was a schedule of payments dated 19th October 2000 from the Works Division, Doc WD9 is a table of values of construction and other costs, percentage fees and payments effected. Other documents WD 12 to WD 16 relate to exchanges of proposals including a draft addendum which was never signed. The original cost projection is noted at WD 25, a letter dated 17th July 1995 by the then Director of Works to the Permanent Secretary.

Concluding the affidavit, witness at pages 11 and 12, gave a breakdown relating to (i) works included in the Contracts and which were implemented (ii) works included in the contract which were not implemented (iii) works not included in the contract which were not implemented and (iv) other services and reports. He added that it was originally estimated that AP were to be paid around LM30,000 that is LM15,000 per year. Between 1996 and 2003, they were paid Lm125,000, around LM15,600 meaning that the amount was more than originally estimated by AP. This does not include other payments being around LM7,5000 in termination fees relative to the Majolica

and Glass Doors project. Also not included was the sum of LM4,221 according to WD 27 which AP refused. While one can understand that some works included in the contract may have not been executed, AP was engaged in significant additional jobs which more than compensated. They were given more work than originally planned, and not vice-versa.

Affidavit of Perit Stephen Bonello

The Tribunal also examined the Affidavit of Perit Stephen Bonello, exhibited at the sitting of the 24th May 2011. He went through the history and background of the project up to the signature of the Agreement of the 6th September 1996. His testimony is based principally on file documents. The narrative referred to a letter of the 22nd February 1997 by AP detailing issues which arose after the agreement. These included basis rate of payment, measuring of works, a reduced rate so that another consultant be engaged and refund of amounts received by AP due to OPM/Works Department. AP also claimed by letter of the 27th January 1997 payment for services rendered on the Majolica vaults, Local Council Departments, lift/s and refurbishment of the principal toilets. On the 27th March 1997, AP wrote to confirm decisions taken at a meeting held the day before, namely (a) the Department was to make proposals regarding E&M services (b) agreement was reached as to which work AP were to measure themselves. On those works where agreement was not reached, a rate reduced by 1% or 2% was agreed (c) the Department was to confirm in writing whether the Majolica project was to be concluded. Witness also reviewed the position and offers made by OPM/Department of Works. By letter of the 12th August 1997, the OPM informed AP and the Works Division that the project relating to the Majolica was to be considered as terminated. Witness testified, inter alia, that on the 3rd April 2001, the Works Division informed AP that since the value of the principal toilets and those of the OPM had exceeded LM1,000,000 the professional fee percentage rate was reduced from 9.5% to 8%. On 15th October 2001, the Works Division sent to AP a draft contract addendum. AP replied on the same day, accepting many but not all the proposals.

At pages 12-18 of his Affidavit, Perit Stephen Bonello referred to a letter of the 8th July 2003 whereby AP claimed a balance of LM104,209.98, and interests. These were detailed as follows:

- 1. Amount pending and due relative to the Master Plan;*
- 2. Pre-Contract Expenses;*
- 3. Payment of first abandonment fees of the Majolica Museum project;*

4. *Payment for second abandonment of Majolica Museum;*
5. *Payment for abandonment of façade restoration of the Auberge de Castille;*
6. *Payment after abandonment of the Oil Exploaration project;*
7. *Payment for abandonment of restoration of courtyard;*
8. *Payment for abandonment of plastering of principal courtyard;*
9. *Payment for additional services;*
10. *Payment pending on mechanical, electrical and heating ventilation and air conditioning (HVAC);*
11. *Payment pending on basic services;*
12. *Payment on Model Showcase.*

Witness gave a brief summary in respect of each head of his claim. The Affidavit is concluded by Perit Stephen Bonello referring to a letter of the 6th May 2004 by Dr Franco Vassallo on behalf of AP informing OPM that the amount offered in full settlement was not accepted, and that cheques were being returned.

Affidavit of Mr Anthony Savona

The Tribunal read the Affidavit of Mr Anthony Savona, representing the office of the Prime Minister. This was sworn on the 9th May 2008 and filed during the sitting of the 27th April 2010. Witness stated that among his responsibilities were those of restoration and refurbishment of the Auberge de Castille. He referred to the Agreement dated 6th September 1996 between AP represented by Perit Konrad Buhagiar and Perit Vincent Cassar then Director General of the Works Department. There were, initially, payments of instalments of LM1,000 + VAT per month, and reviewed every three months. Other payments were made for works not included in the contract, for example the lecterns, podium and iron door and motor in the courtyard. For these, AP were paid either an agreed lump sum payment or an hourly rate.

The Works Department, by letter of the 3rd April 2001, wrote to AP drawing their notice to the fact that since the value of the works exceeded LM800,000, the percentage rate for fees was to be reduced. AP reacted by requesting a revision of the contract for various reasons, but principally due to the excessive length of time involved in certain works, not contemplated at the time of the signature of the agreement. The narrative of witness refers to a number of meetings, discussions and proposals exchanged. Between October 1998 and July 2008, AP worked on tasks entrusted to them such as glass doors, which alone cost around LM70,000. Other

works included the new conference hall, consultation on the system of service cameras to be installed. On basic services, payment was made on a regular basis without complaint from AP. AP forwarded requests for payment relative to additional services. When these were considered justified and in line with the contract, these were settled. In some instances, AP revised their request for payment so as to be more realistic and aligned with the contract. The revised rates were LM25 per hour for a senior architect and LM15 for a junior. Even though AP did not sign the Addendum, they were paid on this basis where payment was on an hourly rate.

Mr Savona referred to a letter of the 18th August 2003 commenting on that received from the Works Department of the 8th July. Certain works for which payment was claimed were not included in the original contract, however AP accepted to carry out such works and were paid. In November 2003, discussions commenced to consider AP requests and finalise a document, termed Addendum, to the agreement. For the purposes of the Addendum, a payment by cheques to the amount of LM10,010.02 (€23,317.07), considered fair compensation to cover termination fees of the Maiolica project, was transmitted to AP. These were refused and returned, and led to the commencement of the Arbitration Proceedings. It was later agreed that, without prejudice to the arbitration proceedings, a further payment of LM5,358.02 (€12,480.83) was made to AP relative to the Maiolica termination. AP had undertaken in the drafted Addendum to certify two major projects to enable payment to the contractor. As at date of Affidavit, these remained uncertified. Witness concluded his statement by referring to a claim for payment of LM414 (€964.31) for a model. The original model made of carton was destroyed and AP executed, of their own accord and initiative, a new model. An invoice from a carpenter relative to the wood was requested from AP but never forthcoming.

The Tribunal also sighted an Addendum Affidavit by Mr Savona to his first, filed at the same sitting of the 27th April 2010 and confirmed on oath on the 22nd April 2010. He added that a Master-Plan was carried out by AP because MEPA had requested from the Architects a "global concept". MEPA were concerned that works could be carried out on a separate and disparate basis from time to time, without a concrete idea of all works. The Tribunal also took notice of Docs DF1 to DF25. Also seen by the Tribunal was Document 29-05, exhibited at the sitting of the 29th May 2012, as also AMF1 and AMF2 relating to the Auberge de Castille Master-Plan, and attached CD AMF3.

Responsibility

Given the history of the project, the Arbiters did not consider it to be a material distinction which of the two respondents are responsible, and this for two reasons: the first is that, first, both are ultimately part of unitary government and secondly, there were different phases of the project where either of the respondents, that is to say the Office of the Prime Minister and/or the Works Department gave instructions. It is only fair that such responsibility as may be determined, rest in solidum.

Amount awarded

The Tribunal considered the various claims and counter-claims, and decided on a matter of contractual interpretation of the agreements binding the parties, the law and legal principles applicable, practice in the profession, and fairness and equity "arbitrio boni viri" to accept in parte but not in toto the applicants' claim. The figure arrived at is indicated in the attached Annex Document A and is arrived at at the amount of Malta Lira seventy-six thousand eight hundred and sixty-five point five seven (LM76,865.57) equivalent to Euro one hundred and seventy-eight thousand, three hundred and twenty-eight point one two (€187,328.12), excluding VAT at today's rate, with interest from date of this award, each part to pay its own legal and arbitration centre costs, and the costs of the Arbiters and the Arbitration Centre to be divided equally.

The Tribunal weighed various considerations: the claim as estimated by applicants, was viewed in some instances as excessive or on the higher side. At the same time an exercise was undertaken to take into account termination fees where applicable, a reasonable and fair amount awarded for work and services actually performed, amounts which claimants have received. A table indicating the assessment carried out by the Tribunal and which is an integral part of this Award is attached hereto, and the reasoning adopted to arrive at the conclusions is discussed hereunder, in the order of the table.

Claim accepted and awarded in full

The following were accepted in full, as claimed, without interest and VAT:

- (i) Balance of fees for Master-Plan;*
- (ii) Pre-contract office expenses;*
- (iii) Balance of professional fees due for additional services;*
- (iv) Professional fees M&E/HVAC installation;*

- (v) *Professional fees on part IV on the agreement for Agricultural Services of the 6th September 1996;*
  - (vi) *Termination fees;*
  - (vii) *Installation of glazed screens and doors;*
  - (viii) *Balance of fees – refurbishment for the wing;*
  - (ix) *Balance of fees – refurbishment of Prime Minister’s Secretariat.*
- Total – LM48,070.28 - Forty-eight thousand and seventy Malta Lira twenty-eight cents.*

The reason why the amount has been entertained in full is that the claim, as stated and presented in the evidence, duly taking into account respondent’s position and defences, was fair and sufficient.

The Board divided the other claims into two categories: first, those where no amount was considered due, for reasons hereunder explained and secondly, those claims where a reduced amount was awarded.

Where no Additional Remuneration has been awarded

The claim where no amount/additional amount was accepted by the Arbitration Tribunal refers to (i) balance of fees due for the abandonment/termination – Majolica Vaults Museum, first project. The reason is that the amount already paid and received by claims totalling LM27,161.66 is considered to be fair and sufficient remuneration. This conclusion also took into account that the cost-base of the proposed works was, in the view of the Arbiters, on the higher side, taking into account then and now current rates. The same reasoning applies to (ii) the termination fees claimed in respect of the plastering of the courtyard wall.

Where a reduced amount has been awarded

Balance of fees relative to abandonment/termination of the Maiolica museum: the Tribunal examined the claim and concluded that the original cost-base of the claim was on the higher side, and awarded a reduced amount. The amount awarded here is eight thousand five hundred and sixteen Malta Lira eighty-nine cents (LM8,516.89). The same reasoning applies with regards to (ii) the abandonment/termination fees relative to the restoration of main facade. The reduced amount awarded is six thousand eight hundred Malta Lira (LM6,800). The next instance of a reduced amount refers to (iii) abandonment/termination fees claimed in respect of the Oil Exploration Division. The reason is identical to the immediately preceding two situations examined, being that the cost-base, all things considered, is on the higher side. The

reduced amount awarded is eleven thousand two hundred and eleven Malta Lira seventy-four cents (LM11,211.74). The next instance where a reduced amount is awarded refers to abandonment/termination fees relating to the restoration of courtyard walls. The claim as submitted was for LM100,000 reduced to one-third thereof. The view of the Board justifying a reduced award is that the cost-base was excessive, and a reduced amount of two thousand, two hundred and sixty-six Malta Lira sixty-six cents (LM2,266.66) is awarded as fair and reasonable. The total of the claim accepted in part is therefore:

(iv) Recapitulation

(a) Claim accepted in full	LM48,070.28
(b) Claim accepted in part	LM28,795.29
Total	LM76,865.57

Award

FOR THE ABOVE REASONS, THE ARBITRAL TRIBUNAL DECIDES AND DETERMINES THAT:

- 1. Respondents be in solidum be condemned to pay the liquidated amount of Malta Lira seventy-six thousand eight hundred and sixty-vie point five seven (LM76,865.57) equivalent to euro one hundred and seventy-nine thousand and forty-two point nine seven (€179,042.97), excluding VAT at today's rate. This means that VAT at today's rate is to be added to the amount awarded;*
- 2. Interest to run from date of this award;*
- 3. Each party to pay its own legal costs;*
- 4. Costs of the Arbitration and of the Arbiters as per the taxed bill of costs issued by the Malta Arbitration Centre, a copy of which is herewith attached and marked as Document X, be determined as to one half by Claimant AP and one half in solidum by Respondents.*

The Tribunal finally thanks parties and in particular their Counsel for their co-operation and intelligent reasoning and submissions shown all through the proceedings."

L-Appell

14. Ir-rikorrenti appellanti pprezentaw l-appell tagħhom minn dan il-lodo arbitrali fit-3 ta' Diċembru, 2018, fejn talbu lil din il-Qorti sabiex,

“... filwaqt ... (li) tikkonferma dik il-parti tal-award fejn ikkundannat lill-appellati jħallsu s-somma ta' mija u disgħa u sebgħin elf u tnejn u erbgħin euro u sebgħa u disgħin ċenteżmu (€179,042.97), eskluż il-VAT fuq l-istess, tirrifirma dawk il-partijiet tal-award fil-paragrafi 2, 3 u 4 tad-decide billi tħassar u tirrevoka l-istess partijiet u minflok tikkundanna lill-appellati jħallsu l-imgħax kummerċjali mid-data ta' kull fattura u jħallsu wkoll l-ispejjeż legali kollha jew fi proporzjoni li jirrifletti d-differenza bejn is-somma mitluba u s-somma akkolta, u bl-ispejjeż kollha ta' dan l-appell.”

15. L-appellanti jgħidu li jħossu ruħhom aggravati bid-deċiżjoni tat-Tribunal partikolarment fir-rigward tat-tieni, it-tielet u r-raba' parti tad-*decide* tal-lodo arbitrali, senjatament għal dak li jirrigwarda l-kalkolu tal-imgħax fuq obbligazzjonijiet kummerċjali, b'riferiment ukoll għall-artikolu 1141 tal-Kodiċi Ċivili, u fir-rigward tal-ispartizzjoni tal-ispejjeż legali relattivament għall-arbitraġġ odjern. L-appellanti jgħidu li skont l-artikolu 1141(1) tal-Kodiċi Ċivili, jekk l-obbligazzjoni tkun ta' xorta kummerċjali, l-imgħaxijiet għandhom jibdew jgħoddu minn dakinhar li l-obbligazzjoni kellha tiġi eżegwita. Jgħidu li mingħajr ebda ombra ta' dubju, l-obbligazzjoni kontrattata mill-appellati kienet waħda ta' xorta kummerċjali *ai termini* tal-artikolu 5 tal-Kodiċi tal-Kummerċ, kif ukoll għaliex x-xogħol imwettaq mill-appellanti kien xogħol li huma wettqu fil-kors normali tal-attivitajiet kummerċjali tagħhom. L-appellanti saħqu li filwaqt li t-Tribunal laqa' *in toto* għadd kbir ta' pretensjonijiet li saru mill-appellanti, liema pretensjonijiet jirrizultaw minn numru ta' fatturi, bħala fatt it-Tribunal laqa' ftit inqas minn ħamsa u tmenin fil-mija (85%) tal-ammont pretiż mill-appellanti, u

għalhekk bħala fatt numru kbir ta' fatturi ġew aċċettati, filwaqt li dawk li ma ġewx aċċettati huma f'ammont żgħir ħafna mill-ammont totali pretiż minnhom. Qalu li huwa għalhekk li fil-fehma tagħhom m'hemm l-ebda raġuni għalfejn din il-Qorti m'għandhiex tikkonsidra li l-imagħax jibda jiddekorri mid-data ta' kull fattura, kif mitlub mill-appellanti.

16. L-appellanti jagħmlu riferiment ukoll għad-dispożizzjonijiet tal-artikolu 223 tal-Kap. 12, fejn huwa stipulat li kull sentenza definittiva għandha tikkundanna lit-tellief għall-ispejjeż, u l-Qorti, f'dan il-każ it-Tribunal, jista' tordna li kull parti tbat i-ispejjeż tagħha meta kull waħda mill-partijiet tkun telliefa f'xi punt tal-kawża, jew meta jindaħlu kwistjonijiet diffiċli tal-liġi, jew għal xi raġuni tajba oħra. L-appellanti jgħidu li l-appellati għandhom jitqiesu bħala l-parti telliefa f'dawn il-proċeduri, u minkejja li t-Tribunal iddeċida li l-imagħax għandu jibda jiddekorri mid-data tal-*award*, effettivament dan xorta waħda laqa' t-talba tal-appellanti għall-ħlas tal-imagħax, għalkemm b'modalità differenti. L-appellanti qalu wkoll li f'dan il-każ ma jistax jintqal li hemm xi punti diffiċli ta' liġi jew xi raġuni tajba għalfejn l-ispejjeż ma jiġux sopportati interament mill-parti li tilfet il-kawża. L-appellanti jgħidu li l-konsiderazzjonijiet fl-aħħar żewġ paragrafi tal-lodo arbitrali jfissru li t-Tribunal ma kienx korrett, jew ma eżerċitax id-diskrezzjoni li kellu b'mod korrett meta ddeċieda li jispertixxi l-ispejjeż legali bil-mod kif ġie deċiż. L-appellanti jgħidu li anki li kieku din il-Qorti kellha tiddeċiedi li hemm raġuni tajba għal tali spartizzjoni għaliex mhux is-somma kollha mitluba mill-appellanti ġiet akkolta, l-ispertizzjoni għandha tirrifletti d-differenza ta' ħmistax fil-mija (15%) bejn il-pretensjoni tagħhom u dak li ġie deċiż mit-Tribunal.

Ir-risposta tal-appell

17. Fir-risposta tal-appell tagħhom, l-appellati wiegħbu li l-appell intavolat mill-appellanti huwa irritu u null għaliex skont il-klawsola 8.3 tal-ftehim iffirmit bejn il-partijiet, il-partijiet qablu li d-deċiżjoni tat-Tribunal kellha tkun finali u torbot lill-partijiet, u għalhekk ma kellu jiġi intavolat l-ebda appell minnha. Subordinatament għal dan, l-appellati qalu li bir-rikors tal-appell tagħhom, l-appellanti qegħdin jistiednu lil din il-Qorti tagħmel apprezzament mill-ġdid tal-provi, liema apprezzament tal-provi diġà sar mit-Tribunal.

18. Mingħajr preġudizzju għal dawn l-eċċezzjonijiet preliminari, l-appellati wiegħbu li l-aggravji tal-appellanti għandhom jiġu miċħuda. Qalu li t-talba fir-rigward tal-imgħaxijiet għandha tiġi miċħuda minn din il-Qorti għaliex kwalunkwe imgħaxijiet għandhom jibdew jiddekorru mid-data tal-lodo kif stabbilit mit-Tribunal. Żiedu jgħidu li ammont sostanzjali mill-ammont likwidat mit-Tribunal qatt ma kien dovut lill-appellanti, u għalhekk ma jistax jingħata imgħax fuq ammonti li t-Tribunal alloka lill-appellanti għal xogħol li qatt ma sar. Qalu wkoll li peress li hija diskrezzjoni tat-Tribunal li jiddeċiedi minn meta għandhom jibdew jgħoddu l-imgħaxijiet, u sa fejn dan l-aggravju mhux imsejjes fuq punt ta' liġi, l-appell tal-appellanti għandu jitqies bħala irritu u null. L-appellati qalu wkoll li ħafna mill-ammonti likwidati huma bbażati fuq *termination fees* u mhux fuq xogħol li kien sar, u għalhekk l-artikoli msemmija mill-appellanti fir-rikors tal-appell tagħhom, m'hemmx lok għalihom f'dawn il-proċeduri. B'riferiment għat-tieni aggravju dwar l-ispartizzjoni tal-ispejjeż, l-

appellati qalu li l-artikolu ċitat mill-appellanti ma japplikax għall-każ odjern u dan minħabba l-klawsola 8.4 tal-ftehim milħuq bejn il-partijiet, li tgħid hekk,

“The cost of the arbitration shall be divided between the parties by any proportion established by the same Arbiters, after due consideration to the apportioning of blame.”

L-appellati qalu li permezz tal-ftehim iffirmit fis-6 ta' Settembru, 1996, il-partijiet ħallew f'idejn l-Arbitri u straħu fuq id-diskrezzjoni tagħhom fir-rigward tal-allokkazzjoni tal-ispejjeż. L-appellati qalu li l-ftehim bejn il-partijiet għandu s-saħħa ta' liġi u f'dan ir-rigward għandu jiġi applikat il-prinċipju *pacta sunt servanda*. Qalu wkoll li l-prinċipju ewlieni tal-istatut tal-kuntratti huwa li l-vinkolu kontrattwali għandu jiġi rispettat u hija l-volontà tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali, u li trid tiġi osservata.

L-Appell Incidental

19. L-appellati qalu li huma ħassew ruħhom aggravati bid-deċiżjoni tat-Tribunal u xtaqu li jipprevalixxu ruħhom mill-appell prinċipali sabiex jintavolaw appell incidental. Spjegaw li huma ħassew ruħhom aggravati bid-deċiżjoni tat-Tribunal għaliex kien hemm nuqqas da parti tal-Arbitri li jikkonsidraw bir-reqqa l-kontenut tal-kuntratt li jirregola l-kwistjoni bejn il-partijiet u li għandu saħħa ta' liġi bejn il-partijiet, kif ukoll għaliex kien hemm nuqqas ta' konsiderazzjoni tal-prinċipju ta' *pacta sunt servanda*. L-appellati jgħidu li l-lodo arbitrali jiddifetta minn deċiżjoni logika minħabba l-konsiderazzjoni u l-kalkolu tal-Arbitri

dwar l-abbandun jew terminazzjoni ta' *items* marbuta mal-proġett tar-restawr tal-Berġa ta' Kastilja, liema *items* qatt ma ġew eżegwiti mill-appellati. Jgħidu li fid-deċiżjoni appellata sar kalkolu ta' bilanċ tad-drittijiet għal servizzi professjonali fuq l-*items* mill-proġett li qatt ma nbdew, mingħajr konsiderazzjoni għall-kontenut tal-klawsola 10.10 tal-ftehim, li tipprovdi għal *termination fees* u l-modalità tal-ħlas f'każ ta' terminazzjoni. L-appellati qalu li dan l-artikolu tal-ftehim jelenka lista tal-istadji li l-appellanti kellhom isegwu fl-eżekuzzjoni tal-obbligazzjonijiet li huma intrabtu li jwettqu fir-rigward tal-Proġett, u spjegaw li t-*termination fees* ma japplikawx meta l-ebda xogħol ma jkun ġie eżegwit. Komplex jgħidu li l-Arbitri ddeċidew b'mod arbitrarju li jagħtu *termination fees* fuq numru ta' proġetti li qatt ma nbdew, xi ħaġa li m'għandhiex tiġi aċċettata, u f'dan ir-rigward talbu lil din il-Qorti tindirizza dan l-iżball li huma jiddeskrivu bħala "grossolan" da parti tat-Tribunal. Jgħidu li d-deċiżjoni arbitrali kkalkulat bilanċ ta' *termination fees* għall-*item* tal-*Maiolica vaults museum*, għar-restawr tal-faċċata ta' Kastilja, għar-rikostruzzjoni ta' żoni fil-livell tal-bejt u għar-restawr tal-ħitan tal-*courtyard*, meta pereżempju fir-rigward tal-*Maiolica museum* l-ebda xogħol ma ġie eżegwit mill-appellanti. L-appellati spjegaw li l-appellanti tħallsu għal rapport li ntalbu jagħmlu da parti tal-appellati sabiex il-Gvern ikun jista' jiddeċiedi jekk jergax jattiva dan l-*item* jew le. L-appellati qalu li f'dan il-każ l-Arbitri llikwidaw *termination fees* meta ma kien sar l-ebda xogħol da parti tal-appellanti, u meta dawn ma kellhom l-ebda dritt għall-kumpens għaliex is-servizzi ma ġewx ipprestat kif stipulat fil-ftehim. Komplex jgħidu li minkejja li *item* ikun imniżżel f'kuntratt, dan ma jfissirx li awtomatikament hemm dritt għal *termination fees*. B'riferiment għat-

termination fees likwidati għax-xogħol tar-restawr tal-faċċati principali, l-appellati jgħidu li ma ngabet l-ebda prova li l-appellanti ngħataw struzzjonijiet sabiex jibdew xogħol fuq dan l-*item*, u fir-rigward tar-restawr tal-faċċata ta' Kastilja ma ġew esebiti l-ebda *sketches* jew stimi. L-appellati jgħidu ukoll li fir-rigward tal-*Oil Exploration Division* fejn l-Arbitri llikwidaw *balance of fees* għal *abandonment/termination*, l-appellati jagħmlu riferiment għax-xhieda tal-Perit Mario Bonello, li qal li qatt ma sar xejn fir-rigward tar-restawr tal-faċċati ta' barra tal-Berġa u fuq l-*Oil Exploration Division*. Jirrizulta li kienet saret biss sottomissjoni lill-MEPA dwar il-pjanijiet tal-OPM għall-użu tad-diversi zoni tal-Berġa ta' Kastilja, u mhux dwar kif kellu jsir it-tqassim intern tal-Berġa. L-appellati qalu li l-istess jista' jingħad għat-*termination fees* li ngħataw għar-restawr tal-ħitan tal-bitħa tal-Berġa, fejn jirrizulta li l-appellanti tħallsu għall-involvement tagħhom b'rabta mat-*tender*, iżda x-xogħol ma kienx sar min-naħa tal-appellanti minħabba nuqqas ta' qbil dwar il-mod kif kellu jiġi eżegwit ix-xogħol.

20. L-appellati jgħidu li l-erba' *items* imsemmija minnhom f'dan l-appell incidentali huma *items* li x-xogħol fuqhom qatt ma beda, minkejja li kienu parti mill-kuntratt maqbul bejn il-partijiet. Qalu li l-kuntratt ma jagħti l-ebda dritt awtomatiku għal *termination fees* irrispettivament minn jekk ix-xogħol ġiex eżegwit jew le. L-appellati sostnew li l-proġett kien wieħed unitarju, jiġifieri r-restawr tal-Berġa ta' Kastilja, u dan il-proġett kien magħmul minn elementi varji, fejn il-prinċipal kellu d-dritt jissostitwixxi partijiet tal-proġett ma' oħrajn. L-appellati eċċepew li d-deċiżjoni tal-Arbitri ma ttrattatx il-proġett fl-intier tiegħu, iżda kkonsidrat il-komponenti varji tiegħu bħala proġetti fihom innifishom u

kien fuq dan il-kriterju li ngħataw it-*termination fees* anki fir-rigward ta' *items* li dwarhom ma sar l-ebda xogħol mill-appellanti. L-appellati talbu lil din il-Qorti ssib li l-appellanti mhumiex intitolati għal *termination fees* għal żewġ *items* inklużi fil-kuntratt, kif ukoll tikkonferma dik il-parti tal-lodo li ddeċidiet li l-imgħaxijiet għandhom jiddekorru mid-data tad-deċiżjoni, u li kull parti għandha tħallas l-ispejjeż tagħha, u tħassarha u tirrevokaha f'dik il-parti li stabbiliet li l-appellanti għandhom jithallsu *termination fees* għal *items* li qatt ma ġew eżegwiti minnhom.

Ir-risposta għall-appell inċidentali

21. L-appellanti wiegħbu li l-parti tal-*award* li minnha l-appellati qegħdin jappellaw b'mod inċidentali, hija ġusta u timmerita konferma għal diversi raġunijiet. Qalu li f'każ li kif qegħdin jippretendu l-appellati, l-appell prinċipali hu infondat, dan ifisser li l-appell inċidentali wkoll għandu jitqies li huwa irritu u null. Qalu wkoll li l-appell inċidentali mhux qiegħed isir fuq punt ta' liġi li jista' jitnissel mid-deċiżjoni finali, u kienu l-intimati stess li għamlu riferiment għall-prinċipju ta' *pacta sunt servanda*, bħala l-vinkolu kontrattwali bejn kontraenti fi ftehim, u li qalu li dan il-vinkolu għandu s-saħħa ta' liġi. Żiedu jgħidu li l-intimati ma setgħux jargumentaw li huma qegħdin jitkellmu fuq interpretazzjoni jew applikazzjoni ta' punt ta' dritt għaliex il-vinkolu kontrattwali huwa dak li ftiehm u l-kontraenti fil-ftehim u mhux id-dispożizzjonijiet tal-liġi. L-appellanti jgħidu li l-appell inċidentali huwa bbażat fuq punti ta' fatt stante li l-intimati mhumiex jaqblu mal-apprezzament ta' fatti li għamel it-Tribunal in prim'istanza. L-

appellanti jgħidu li filwaqt li l-appellati qegħdin isostnu li l-appellanti m'għamlu xogħol ta' xejn fir-rigward tal-erba' *items* li fuqhom qegħdin isejsu l-appell incidentali tagħhom, mill-provi kellu jirrizulta li huma fil-fatt għamlu xogħol estensiv fuq dawn il-partijiet tal-proġett. L-appellanti jgħidu li fil-fatt l-Arbitri qablu mal-pożizzjoni tagħhom. L-appellanti sostnew li b'dak li qegħdin jgħidu l-appellati fir-rikors tal-appell incidentali tagħhom, qegħdin jistiednu lil din il-Qorti tagħmel evalwazzjoni mill-ġdid tal-fatti billi tevalwa l-provi mill-ġdid, u għalhekk minn dan il-lat, l-appell incidentali huwa insostenibbli. L-appellanti għamlu riferiment ukoll għall-klawsola 10.10 tal-kuntratt li kien maqbul bejn il-partijiet, fejn qalu li din il-klawsola ma tistabilixxi l-ebda minimu ta' xogħol jew servizz li kellhom jagħmlu l-appellanti biex ikunu intitolati għall-ħlas skont il-kuntratt, jew li dawn kellhom jagħmlu xogħol jew jipprestaw xi servizz sabiex ikunu intitolati għall-ħlas. Žiedu jgħidu li mhux minnu li huma m'għamlu xejn f'dawk il-partijiet li għalihom gie likwidat ħlas għal terminazzjoni skont il-kuntratt. L-appellanti jikkonkludu billi jgħidu li l-ġudizzju tal-Arbitri jirrifletti prinċipji u prattiki magħrufa sew, u għalhekk huwa ġudizzju ekwu għal kollox.

22. Mill-atti jirrizulta li l-intimati, permezz ta' ċedola ta' depożitu pprezentata fil-25 ta' Jannar, 2019, iddepożitaw l-ammont ta' €110,383.44 permezz ta' *Transfer Schedule of Payment*, liema ammont jirrappreżenta l-ammont li l-intimati mhumiex jikkontestaw fl-appell pendenti quddiem din il-Qorti.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

23. Din il-Qorti sejra tgħaddi sabiex fl-ewwel lok tikkonsidra l-aggravji sollevati mill-intimati fl-appell incidentali tagħhom, u wara tgħaddi biex

tikkonsidra l-aggravji sollevati mill-appellanti fl-appell principali, u dan flimkien mas-sottomissjonijiet tal-partijiet, fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet magħmula mit-Tribunal fid-deċiżjoni appellata.

24. Minkejja l-eċċezzjonijiet preliminari sollevati mill-appellati fir-risposta tagħhom għall-appell, il-Qorti tqis li l-appellanti kellhom dritt jappellaw minn dawk il-partijiet tad-deċiżjoni appellata li huma ħassew ruħhom aggravati bihom, għaliex l-aggravji sollevati mill-appellanti ma jolqtux il-mertu tal-kwistjoni li kellu jiddeċiedi dwarha t-Tribunal, imma huma bbażati fuq punti ta' dritt. Il-Qorti tirrileva li meta l-partijiet fi kwistjoni ta' din ix-xorta jissottomettu ruħhom għal proċeduri arbitrali, huma jagħmlu dan b'għarfien li l-kwistjoni ser tiġi deċiża abbażi tal-ekwità aktar milli fuq l-applikazzjoni stretta tal-liġi. Imma l-appell principali tal-appellanti mhuwiex ibbażat fuq il-mertu tal-kwistjoni, li tħalla interament f'idejn it-Tribunal sabiex jiddeċiedi dwaru, iżda fuq il-mod kif it-Tribunal ddeċida il-kap tal-ispejjeż u l-mod kif għandu jiġi kkalkulat l-imgħax fuq l-ammont dovut, li huma punti ta' dritt u ta' proċedura.

L-Appell Incidentali

25. L-appellati jgħidu li jhossu ruħhom aggravati għaliex it-Tribunal llikwida l-ammont ta' flus li għandu jithallas lill-appellanti bħala *termination fee* anke fir-rigward ta' *items* li ma sar l-ebda xogħol dwarhom mill-appellanti, liema *items* ġew identifikati bħala l-*Maiolica vaults museum*, ir-restawr tal-faċċata tal-Berġa ta' Kastilja, ir-rikostruzzjoni ta' ċerti żoni fil-livell tal-bejt fejn hemm l-uffiċċju tal-*Oil Exploration Division*, u x-xogħol ta' restawr tal-ħitan tal-bitħa. L-appellati

jgħidu li l-appellanti m'għamlu l-ebda xogħol fuq dawn il-partijiet tal-Berġa, u għalhekk l-ebda *termination fee* m'għandha titħallas lilhom skont it-termini tal-klawsola 10.10 tal-ftehim bejn il-partijiet, li tistipula l-modalità tal-ħlas għax-xogħol tal-Perit f'każ li jkun hemm terminazzjoni tal-kuntratt li ma tkunx attribwita għal xi nuqqas da parti tal-Perit tal-proġett. Il-klawsola relattiva tgħid illi:

“If this Agreement is terminated, provided no action of the Architect has contributed in some way to such termination and subject to there being no dispute on any amount claimed, settlement shall be made on a maximum of:

(a) One third (1/3) of the fees agreed in this Agreement of Basic Services if termination is made before the submission of Planning and Building Applications for Permits (Stage 2.6.4) or at two thirds (2/3) of the fees agreed in this Agreement for Basic Services if termination is made after the said stage;

(b) Full fees for any Additional Services rendered by the Architect completed and accepted by the Principal;

(c) Full amount for Reimbursable Expenses, within one month from date of such termination or suspension.”

26. L-appellati jsostnu li l-appellanti ma kienu laħqu għamlu l-ebda xogħol fuq dawn il-fażijiet tal-proġett, u għalhekk l-ebda ħlas mhuwa dovut lilhom. Il-Qorti tqis li din il-klawsola tal-ftehim tipprovdi għal ħlas ta' parti mir-rata maqbula f'każ li t-terminazzjoni sseħħ saħansitra qabel jiġu sottomessi l-pjanti għall-approvazzjoni mill-Awtorità tal-Ippjanar, u anki għall-ħlas ta' parti mir-rata f'każ li t-terminazzjoni ssir wara dan l-istadju. Mill-provi jirrizulta li x-xogħol ta' restawr fuq il-Berġa ta' Kastilja kien jikkonsisti f'disa' fażijiet jew proġetti, li ħamsa minnhom, il-Mużew tal-Maiolica, ir-restawr tal-faċċati tal-Berġa, ix-xogħol fl-*Oil Exploration Division*, ir-restawr tal-bitħa u l-kisi tal-ħitan tal-kurituri

li jagħtu għal fuq il-bitħa, ġew abbandunati. Kienu diversi l-esponenti tal-appellati li fid-depożizzjoni tagħhom quddiem it-Tribunal xehdu li kien hemm qbil taċitu li l-appellanti kellhom jingħataw kumpens għax-xogħol imsemmi fil-kuntratt, anki fir-rigward ta' dawk il-proġetti li ġew itterminati. Dan ġie kkonfermat fost l-oħrajn minn Anthony Savona, fix-xhieda tiegħu tal-11 ta' Diċembru, 2012. Madanakollu jirriżulta wkoll li l-appellati ħassew li fejn ix-xogħol li sar mill-appellanti kien wieħed minimu, l-ebda *termination fee* jew xi forma ta' ħlas ieħor ma kellha titħallas lill-appellanti. Il-Qorti tqis li l-klawsola 10.10 tal-ftehim tipprovdi li '*1/3 of the fees agreed for Basic Services*' għandha titħallas anki jekk it-terminazzjoni sseħħ qabel is-sottomissjoni tal-applikazzjoni għall-permess, li jfisser li din ir-rata ta' ħlas hija dovuta anki fejn l-ebda xogħol ma jkun għadu nbeda mill-appellanti. Il-Qorti eżaminat id-dokumentazzjoni kollha li tressqet quddiem it-Tribunal, sabiex setgħet tifhem aħjar dan l-aggravju sollevat mill-appellati, u kemm huwa minnu li l-appellanti kienu għadhom m'għamlu l-ebda xogħol fuq l-ebda parti tal-*items* imsemmija mill-appellati. Mill-provi jirriżulta li l-appellanti kienu ngħataw struzzjonijiet biex jipproċedu b'applikazzjoni għida mal-MEPA u sabiex jagġornaw l-applikazzjonijiet pendenti fir-rigward tal-Maiolica Museum, u għal dan il-għan l-appellanti kienu hejjew *drawings* godda u ħadmu fuq il-proġett rivedut, dejjem fuq l-istruzzjonijiet mogħtija lilhom mill-appellati.

27. L-appellati jgħidu wkoll li l-ebda *termination fees* m'għandhom jithallsu lill-appellanti fir-rigward tax-xogħol li kellu jsir fuq ir-restawr tal-faċċata tal-Berġa, għaliex dawn ma kinux intalbu jagħmlu dan ix-xogħol, li kien ser isir mill-ħaddiema tal-Gvern jew tal-Works Division stess. Imma l-Qorti tqis li ladarba x-

xogħol ta' restawr fuq il-faċċata kien wieħed mix-xogħlijiet li kien imsemmi fil-ftehim li kellhom bejniethom il-partijiet, u kien xogħol li originarjament kien maħsub li jsir mir-rikorrenti, din il-fażi tal-proġett ukoll hija koperta bil-klawsola 10.10 tal-ftehim.

28. Parti oħra tal-proġett li fir-rigward ta' liema l-ħlas tal-*abandonment* jew *termination fees* qegħdin jiġu kkontestati mill-appellati, huwa x-xogħol li kellu jsir fl-*Oil Exploration Division*, jew aħjar ix-xogħol li kellu jsir fil-livell tal-bejt tal-Berġa, liema xogħol kien ukoll imsemmi fil-kuntratt originali li kien sar bejn il-partijiet. F'parti 3 tal-Ftehim taħt *Details of the Project*, wieħed isib id-deskrizzjoni ta' dan ix-xogħol bħala "*to reconstruct the areas at roof level in order to upgrade the whole aspect at Castille and the working environment available.*" Jirriżulta mill-provi li l-bidliet fl-amministrazzjoni, ir-reviżjonijiet tal-*budget* allokat għal dan il-proġett u l-bidliet fil-prioritajiet tal-Gvern, wasslu biex minn disa' fażi tal-proġett li originarjament kien hemm qbil dwarhom bejn il-partijiet, fil-fatt saru ħamsa biss. Imma kien hemm xogħol ieħor li sar mill-appellanti li kien meħtieġ għaliex dan kellu jkun proġett wieħed ta' *refurbishment* tal-Berġa, fejn l-appellanti ntalbu jagħtu pariri għaliex dan ix-xogħol kien jinkwadra ruħu fil-*master plan* originali sottomess għall-approvazzjoni. Hekk pereżempju jirriżulta li d-disinji u l-pjanti li tnejjew mill-appellanti kienu maħsuba biex jakkomodaw il-pjanijiet tal-Gvern għad-diversi ufficini li hemm fil-Berġa ta' Kastilja, inkluż għas-sezzjoni tal-*Oil Exploration Division* li kienet tinsab fil-livell tal-bejt, u għall-installazzjoni ta' faċilitajiet bħal-*lift* u tagħmir tal-arja kundizzjonata, li kollha kellhom isiru b'mod li ma jikkawżaw l-ebda danni għall-istruttura tal-bini. Huwa ċar għalhekk li minkejja li

L-appellati qegħdin jinsistu li l-appellanti m'għamlu l-ebda xogħol fir-rigward ta' wħud mill-fażijiet tal-proġett li ġew abbandunati, fil-verità l-pjanti sottomessi u l-*master plan* imfassal kien wieħed li jaħseb għad-diversi aspetti tal-proġett kif elenkati mill-Gvern, inkluż tal-uffiċċji fil-Berġa u partijiet oħra li l-appellati issa qegħdin jissottomettu li ma sar l-ebda xogħol fuqhom. Imma mill-provi jirrizulta li anki fejn ma ġie eżegwit l-ebda xogħol fuq xi fażi tal-proġett, l-appellanti kienu involuti biex jagħtu konsulenza jew jinkorporaw fid-disinji u fil-pjanti sottomessi minnhom għall-approvazzjoni, id-diversi fażijiet tal-proġett li kienu maħsuba li jsiru oriġinarjament, u għalhekk ma jistax jintqal illi għax dik il-parti tal-proġett ma saritx, l-ebda ħlas mhuwa dovut lill-appellanti. Il-Qorti tirrileva li fi kwalunkwe każ li dan mhux l-ispirtu li fih trid tiġi interperetata l-klawsola 10.10 tal-ftehim, li jirrizulta li kien abbozzat b'għarfien sħiħ li l-appellanti kienu mistennija li jagħtu konsulenza teknika u jaħdmu fuq il-proġett b'mod ħolistiku skont il-pjan kif kien imfassal oriġinarjament. Ma kien jagħmel l-ebda sens li l-appellanti jitqabdbu jaħdmu fuq partijiet biss tal-Berġa, u pereżempju ma jintalbox jinkorporaw ċerti servizzi li illum huma indispensabbli f'post tax-xogħol, bħal-*lifts*, is-sistema tal-elettriku u t-tagħmir tal-arja kundizzjonata. Dan kien kollu xogħol li jirrizulta li l-appellanti għamlu matul l-eżekuzzjoni tal-proġett, u l-Qorti tqis li l-Arbitri, li tnejn minnhom huma esperti tekniċi b'diversi snin ta' esperjenza fil-qasam tal-arkitettura, għamlu valutazzjoni korretta tax-xogħol li sar u tar-rata li biha kellu jitħallas.

29. L-istess jista' jingħad għax-xogħol ta' restawr tal-faċċata u tal-bitħa tal-Berġa. Jirrizulta li kien hemm diversi stadji ta' xogħol li saru taħt is-supervizjoni tal-appellanti, bħal xogħol ta' tneħħija ta' *cables* u *wires* minn mal-faċċata u mill-

bitħa tal-Berġa u r-rilokazzjoni tagħhom, it-teħid ta' kampjuni taż-żebgħa minn diversi partijiet tal-ħitan u l-ittestjar tagħhom, xogħol ta' riċerka dwar il-materjal idoneju li kellu jintuża, sottomissjonijiet li saru lill-MEPA kif ukoll applikazzjoni li saret għat-tħawwil ta' ċertu ammont ta' sigar fil-bitħa tal-Berġa. Anki jekk ix-xogħol ta' restawr ma kienx sar mill-appellati, jirrizulta li kien hemm xogħol li sar mill-appellati li għalih kien mistħoqq ħlas, kif wara kollox gie deċiż mill-Arbitri li setgħu jagħmlu valutazzjoni aktar teknika tax-xogħol li sar. Mill-provi jirrizulta li anki fir-rigward tax-xogħol ta' kisi tal-ħitan tal-bitħa tal-Berġa, l-appellanti taw diversi pariri dwar it-tip ta' materjal li kellu jintuża u dwar kif setgħet tiġi evitata ħsara lill-bini, għalkemm finalment id-deċiżjoni li dan ix-xogħol ma jsirx kienet tal-appellati u mhux tal-appellanti.

30. L-appellati, anki qabel inbdew dawn il-proċeduri, ħadu l-pożizzjoni li *termination fee* lill-appellanti kienet dovuta biss fejn dawn kienu laħqu għamlu ammont sostanzjali ta' xogħol b'rabta mal-proġett. Imma dan mhux dak li jintqal fil-klawsola 10.10 tal-ftehim. Tqis li meta l-appellati jsostnu li l-ebda ħlas mhuwa dovut fir-rigward tal-imsemmija erba' *items* tal-proġett, huma qegħdin iwarrbu għalkollox il-fatt li l-appellanti għamlu xogħol ta' konsulenza u xogħol preparatorju li kien jinvolvi kull aspekt ta' dan il-proġett, u biex sar dan ix-xogħol kienet meħtieġa l-industrija teknika u professjonali tagħhom. Il-proċeduri arbitrali saru għaliex il-partijiet qablu bejniethom li din hija kwistjoni li tista' tiġi riziolta fi spirtu ta' ekwità, wara li d-diskussjonijiet bejn il-partijiet li nżammu fuq medda ta' snin, kienu fallew. Il-Qorti tqis li tul is-snin meta kienu għaddejjin dawn id-diskussjonijiet, il-Gvern għamel offerta ta' ħlas ta' ftit aktar minn LM10,000 għas-saldu tal-pretensjonijiet kollha tar-rikorrenti, liema offerta ma

gietx aċċettata mill-appellanti. Wara tant snin ta' proċeduri u ta' volumi ta' provi li tressqu, l-appellati qegħdin jaċċettaw li l-ammont li dwaru m'hemm l-ebda kontestazzjoni bejn il-partijiet, huwa ta' ftit aktar minn €100,000, u dan l-ammont ġie ddepożitat taħt l-awtorità tal-Qorti. L-appellati telqu mill-premessa li kienet dovuta lilhom somma ta' flus li huma kkontendew li tħallsu żejda lill-appellanti, u f'dan ir-rigward ressqu kontrotalba quddiem it-Tribunal, u waslu għal sitwazzjoni fejn qegħdin jaqblu li l-appellanti għandhom jithallsu ammont ta' aktar minn €100,000 għax-xogħol li wettqu. Il-Qorti tqis li ma tkunx qiegħda ssir ġustizzja mal-partijiet li kieku kellha twarrab kull konsiderazzjoni rigward ix-xogħol preparatorju li sar min-naħa tal-appellanti sabiex dan il-Proġett illum huwa lest u qiegħed jitgawda, kif ukoll ma tkunx qiegħda ssir interpretazzjoni korretta tal-ftehim bejn il-partijiet f'każ li l-klawsola 10.10 tingħata interpretazzjoni differenti minn dik mogħtija mit-Tribunal u li qiegħda tiġi kkonfermata wkoll minn din il-Qorti. Huwa għalhekk li l-Qorti tqis li l-aggravji tal-appellati mhumiex mistħoqqa u qegħdin jiġu miċħuda u d-deċiżjoni tal-Arbitri f'dan ir-rigward qiegħda tiġi kkonfermata.

L-Appell Principali

31. L-appellanti fl-appell tagħhom talbu lil din il-Qorti tikkonferma l-parti tal-*award* arbitrali li kkundannat lill-appellati jħallsu lill-appellanti s-somma ta' €179,042.97, biż-żieda tal-VAT fuq dan l-ammont, filwaqt li tirriforma dawk il-partijiet tad-deċiżjoni li jirregolaw il-kalkolu tal-imgħax u l-ħlas tal-ispejjeż, billi l-imgħax kummerċjali jiġi kkomputat mid-data ta' kull fattura, filwaqt li l-ispejjeż

legali jiġu spartiti fi proporzjon li jirrifletti d-differenza bejn is-somma mitluba u s-somma akkolta, bl-ispejjeż kollha ta' dan l-appell.

L-Ewwel Aggravju: il-komputazzjoni tal-imgħaxijiet

32. L-appellanti jgħidu li d-deċiżjoni appellata hija żbaljata għaliex fir-rigward ta' obligazzjonijiet kummerċjali, l-imgħax għandu jiġi kkomputat b'effett mid-data minn meta l-obbligazzjoni kellha tiġi eżegwita, u mhux mid-data tad-deċiżjoni appellata. L-appellati jgħidu li f'dan il-każ, peress li l-likwidazzjoni li saret mit-Tribunal hija fil-parti l-kbira tagħha rigward *termination fees* u mhux għal xogħol attwalment eżegwit, ma kien hemm l-ebda fatturi u l-ebda obligazzjoni ta' ħlas li kellha tiġi eżegwita minnhom, u għalhekk l-imgħax m'għandux jiġi kkomputat bil-mod kif sugġerit mill-appellanti.

L-artikolu 1141 (1) tal-Kodiċi Ċivili jistipula illi:

“Jekk l-obbligazzjoni tkun ta' xorta kummerċjali jew jekk il-liġi tkun tidisponi li l-imgħaxijiet għandhom jibdew jgħaddu *ipso jure*, l-imgħaxijiet għandhom jgħaddu minn dak inhar li l-obbligazzjoni kellha tiġi eżegwita.”

M'hemmx dubju li f'dan il-każ l-obbligazzjoni tal-partijiet f'din il-kwistjoni hija waħda ta' natura kummerċjali, u saret bħala parti mill-attività kummerċjali ewlenija tal-appellanti. Il-Professor Joseph A. Micallef, fin-noti tiegħu dwar il-liġi kummerċjali (paġna 30) jiddeskrivi, persuna li tippresta servizzi kummerċjali b'dan il-mod:

“The law in attributing to a person the social status of a trader, is not satisfied with a mere repetition of acts of trade, but requires further that they be done with the manifest intention that they are to form the object of one’s continued activity, and if not the only, at least the primary means of one’s living and a constant source of income. In order, therefore, that a person may be regarded as a trader, he must devote his services to trade in such a way that it becomes his normal and permanent though not necessarily his only or principal occupation (Dr Edward Amato noe vs Spiro Xuereb, Kollez. Vol. XXII Pt. II pg. 204).”

33. Mill-provi jirrizulta wkoll li l-obbligu ta’ ħlas da parti tal-intimati kien magħruf miż-żewġ partijiet fil-kawża, tant hu hekk li sabiex ma jkunx hemm dewmien biex jiġi sodisfatt dan l-obbligu, il-partijiet ftiehmu dwar ħlas mill-intimati ta’ LM1,000 fix-xahar fuq medda ta’ snin, li sussegwentement żdiedu għal LM1,600. Imma kif jirrizulta mill-atti, dan il-ħlas fix-xahar xorta waħda ma kienx biżżejjed biex ikopri l-obbligi kollha li l-appellati kellhom fil-konfront tal-appellanti. Din il-Qorti hija tal-fehma li l-pożizzjoni tal-appellati f’dawn il-proċeduri tul is-snin li ilhom għaddejjin il-pendenzi bejn il-partijiet, u fil-fatt jirrizulta li għaddew aktar minn ħmistax-il sena minn meta nbdeu il-proċeduri arbitrali mill-appellanti u ferm aktar snin minn meta din l-obbligazzjoni daħlet fis-seħħ, tmur kontra l-ispirtu tal-ftehim bejn il-partijiet, liema ftehim kien jispeċifika b’mod ċar li għandha tithallas *t-termination fee*. Imma l-ebda provvediment għal dan il-ħlas ma sar mill-appellati, li baqgħu jinsistu li setgħu jinterpretaw it-termini tal-ftehim bejn il-partijiet bil-mod kif riedu huma. Imma dan ma jnaqqas xejn mill-fatt li kif skatta d-dritt tal-appellanti għall-ħlas tat-*termination fees*, fil-mument li gie stabbilit li wħud mill-fażijiet tal-proġett ma kinux ser isiru mill-appellati, skatta l-jedd tal-appellanti għal dan il-ħlas skont il-ftehim, u fuq dan l-ammont beda jiddekorri wkoll l-imgħax kummerċjali. F’dan

ir-rigward il-Qorti tqis li d-data minn meta għandu jithallas l-imghax kummerċjali, hija d-data tal-fatturi esebiti mill-appellanti mal-*statement of claim* tagħhom, għaliex dik hija l-aqwa prova ta' minn meta skattat il-pretensjoni tar-rikorrenti.

It-Tieni Aggravju: I-ispartizzjoni tal-ispejjeż

34. L-appellanti jgħidu li l-ispejjeż tal-arbitraġġ ma kellhomx jinqasmu binofs bejn il-partijiet, iżda kellhom jinqasmu b'mod li jirrifletti d-deċiżjoni tal-Arbitri wara li dawn iddeċidew li jillikwidaw il-pretensjoni tal-appellanti fil-proporzjon ta' 85% tal-ammont kollu pretiż minnhom. Fil-fatt jirriżulta li filwaqt li l-pretensjoni tal-appellanti kienet għal ħlas fl-ammont ta' LM119,846.17, u mill-fatturi esebiti jirriżulta li dan l-ammont kien jinkludi l-VAT, l-Arbitri llikwidaw l-ammont li għandu jithallas lill-appellanti mill-appellati fis-somma ta' LM76,865.57 (€187,328.12), biż-żieda tal-VAT fuq dan l-ammont. Jirriżulta għalhekk li l-Arbitri llikwidaw ammont li l-appellati għandhom iħallsu lill-appellanti li huwa 64% ta' dak li ppretendew l-appellanti fl-*statement of claim* tagħhom, iżda biż-żieda tal-VAT bir-rati kurrenti fuq dan l-ammont, iwassal għal ħlas ekwivalenti għal 83% tal-pretensjoni originali tal-appellanti. L-appellanti jgħidu wkoll li fil-fehma tagħhom id-deċiżjoni tal-Arbitri tagħti raġun lilhom u għalhekk in linea mad-dispożizzjoni tal-liġi li tgħid li d-deċiżjoni għandha tikkundanna lit-tellief għall-ispejjeż, l-ispartizzjoni tal-ispejjeż kellha tinqasam b'mod li tirrifletti l-fatt li parti kbira tal-pretensjonijiet tal-appellanti ġew milqugħa. Il-Qorti taqbel mal-pożizzjoni tal-appellanti li l-ispejjeż tal-arbitraġġ

għandhom jiġu spartiti fil-proporzjon ta' 83% mill-appellati u 17% mill-appellanti, sabiex b'hekk l-ispartizzjoni tal-ispejjeż tkun tirrifletti l-lodo arbitrali.

Decide

Għar-raġunijiet premissi, din il-Qorti qiegħda tiddeċiedi din il-vertenza billi:

- 1) Tiċhad l-appell incidentali mressaq mill-appellati;**
- 2) Tilqa' l-ewwel aggravju tal-appellanti fis-sens li qiegħda tiddikjara li l-imgħax li għandu jiġihallas mill-appellati lill-appellanti fuq l-ammont likwidat mit-Tribunal, għandu jiġi kkomputat mid-data tal-fatturi annessi mal-*istatement of claim* tal-appellanti;**
- 3) Tilqa' t-tieni aggravju tal-appellanti limitament sa fejn qiegħda tiddeċiedi li l-ispejjeż tal-arbitraġġ għandhom jinqasmu fil-proporzjon ta' 17% li jiġihallsu mill-appellanti u 83% li għandhom jiġihallsu mill-appellati;**
- 4) L-ispejjeż ta' dan l-appell u tal-appell incidentali, għandhom jiġihallsu mill-appellati.**

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Registratur**